

ДОСЛІДЖЕННЯ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ

УДК 914 (477.8)

ДЕМ'ЯНЧУК П.М.

ІСТОРИКО-ЛАНДШАФТНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ПОСЕЛЕНЬ ЗАХІДНО-ПОДІЛЬСЬКОГО ГОРБОГІР'Я

Одним із завдань сучасного історичного ландшафтознавства є дослідження процесів заселення конкретних територій та особливостей розміщення поселень у ландшафтному просторі, розкриття причин-мотивів сельбищної активності характерних для тих чи інших історичних епох та виявлення просторово-часових закономірностей формування мережі поселень. Такого роду дослідження безумовно актуальні й перспективні, оскільки дають змогу виявляти існуючі складні взаємозв'язки в системі “розселення – ландшафт” та дозволяють наблизитись до розуміння механізму цих зв'язків, їх місця й значення у життєдіяльності людини.

Застосування історико-географічного методу у такого роду дослідженнях, дає можливість використовувати напрацювання суміжних наук, зокрема історії, археології, топоніміки тощо, що, безумовно, сприяє кращому пізнанню характеру й особливостей взаємодії людини з природним середовищем у часі.

Дослідженню закономірностей розселенських процесів та розміщення поселень у ландшафтному просторі-часі присвячено кілька ґрунтовних наукових розвідок, здійснених вітчизняними вченими для різних регіонів і різних часових проміжків [5,6,7,10]. Ці роботи, звичайно, є вагомим внеском в актив історичного ландшафтознавства, втім, не вичерпують всіх аспектів проблеми, тому, на думку багатьох вчених, проблема й надалі потребує поглиблених й розширених регіональних досліджень.

Науковцями встановлено, що характер процесів розселення й особливості формування мережі поселень, на тій чи іншій території, визначаються багатьма факторами (фізико-географічними, соціально-економічними, історико-політичними, етно-демографічними) й досить мінливі в просторі і часі. З'ясовано, також, що в залежності від історичного етапу розвитку суспільства, той чи інший фактор може виступати в різних якостях – як визначальним (домінантним) так і другорядним. Характер процесу проявляється у вигляді певної просторово-часової “прив'язки” поселень до тих чи інших ландшафтних місцевостей у відповідності з чинником, який є визначальним на конкретному історичному етапі. Результатом розселенського процесу є формування поселенської мережі, своєрідність якої залежить від особливостей ландшафтної структури того чи іншої регіону, та сукупності певних факторів, які на різних етапах історичного минулого накладають свій відбиток на особливості розміщення, типи поселень та визначають їх напрям розвитку (екстенсивний чи інтенсивний).

Досліджуючи процеси заселення Подільського регіону Воропай Л. і Куниця М. [6] вперше виділили так званий “контактний” тип поселень, та виявили сельбищний ефект рубежів контрастності (скупчення поселень на межах ландшафтів різних видів і рангів). Ними встановлено, також, що чим контрастніші природні умови контактуючих ландшафтів, тим більша кількість населених пунктів зосереджена в контактній смузі. Ця закономірність підтверджена Дітчучком І.Л. [5] на прикладі Карпатського регіону. Він виділив, зокрема, “перехідну” смугу поселень, яка зосереджена в передгір'ї Карпат – у вузькій смузі контакту Карпатських гір із передгірно-височиною областю Передкарпаття.

Згодом, Івановим Є.[8], було встановлено, що основні історико-культурні центри Галичини, зокрема, Львів і Галич¹, “прив’язані” до геоактивних ліній, які здебільшого відповідають головним геологічним розломам [15].

Метою нашого дослідження було визначити просторово-часові відміни заселення груп ландшафтних районів Західно-Подільського горбогір’я (ЗПГ), з’ясувати які основні причини обумовили ці відмінності та виявити ступінь прояву сельбищного ефекту рубежів контрастності, із якими пов’язане формування особливого типу поселень, про який вже згадувалось вище.

Теоретико-методологічною основою для цього послужили роботи вказаних вище вітчизняних та інших вчених. Основними відомостями про виникнення поселень на досліджуваній території у різні історичні епохи були історико-археологічні та деякі літературні джерела. Дослідження проводились у два етапи:

- 1) аналітичний - аналіз вихідних даних (часу заснування поселень) у межах кількох історичних зрізів (просторові закономірності);
- 2) порівняльно-аналітичний – зіставлення отриманих даних (часові закономірності).

Об’єктом нашого дослідження є ЗПГ, яке займає крайню західну найбільш підняту частину Подільської височини і більш відоме в науковій літературі під назвою Опілля [2].

У системі політико-адміністративного поділу – займає крайню західну частину Тернопільської, північну – Івано-Франківської та східну – Львівської областей.

У геоморфологічному плані ЗПГ має трикутну форму й добре виражені орографічні межі, які досить виразно виділяють досліджувану територію на загальному фоні.

У фізико-географічному відношенні вирізняється доволі складною ландшафтною структурою, що представлена двома досить відмінними групами ландшафтних районів (ЛР): горбогірно-лісовою та опільсько-лісостеповою.

Ландшафтні межі виділених груп мають переважно складну конфігурацію. У просторовому плані утворюють здебільшого добре виражені перехідні смуги. В межах ЗПГ такою смугою є передгорбогірна зона контакту різнорідних ландшафтів, яка облямовує горбогірно-лісову групу ЛР. Найбільшою складністю вирізняється північна межа цієї групи ЛР, яка приурочена до уступу Подільського плато. У просторовому плані це доволі широка перехідна смуга – географічний екотон (геоекотон), де спостерігається взаємопроникнення контактуючих суміжних ландшафтів: лісостепові урочища проникають у Мале Полісся, а урочища поліського типу – на територію Поділля [3].

Просторова організація мережі розселення на теренах ЗПГ формувалася впродовж тривалого часу в результаті багатовікової життєдіяльності людини в умовах дуже диференційованого географічного середовища. У порівнянні з іншими регіонами України ЗПГ має давню і досить густу мережу поселень, яка в основних рисах сформувалася ще в ранньому середньовіччі. Для її характеристики скористаємося складеною нами таблицею (табл. 1) і побудованою на основі неї картосхемою (рис. 1), в яких подано історико-хронологічний аналіз існуючих населених пунктів за часом їх появи чи першої документальної згадки та їх приуроченості до тієї чи іншої групи ЛР.

Процес заселення ЗПГ й розвитку його сучасної мережі поселень можна умовно розділити на два, досить тривалі в часі періоди: I-й – до 1500 р. і II-й – від 1500 р. - до початку ХХ ст., кожен із яких включає по кілька етапів.

¹ знаходиться у найбільшому геоактивному вузлі на стику Карпат, Західно- і Східно-Європейських рівнин [8].

Розрахункові дані (див. табл. 1) свідчать про те, що переважна більшість сучасних населених пунктів досліджуваного регіону виникли в першій половині минулого тисячоліття (до 1500 р.), що складає 87,1% від усіх населених пунктів, які аналізувались. З них 40,5% складають поселення, приурочені до горбогірно-лісових ландшафтних районів (ГЛР), 30,7% - до опільсько-лісостепових (ОЛР). Більшість поселень ОЛР мають не більш як п'ятисотлітній вік (понад 50 %). Біля 30% припадає на поселення, які приурочені до рубежів контрастності – перехідних ландшафтних смуг (геоекотонів), зони контакту різних фізико-географічних районів та областей.

Сучасна мережа поселень, як уже відмічалось, у найзагальніших рисах сформувалась до кінця XIV ст. При цьому спостерігаємо, що на першому етапі (X-XIII ст.) поселення тяжіють до геоекотонів (63,7%). У цей період виникають і швидко ростуть такі міста як Звенигород (древня княжа столиця), Галич, Городок, Щирець, Рогатин, а з 50-х років XIII ст. – місто-фортеця Львів; і лише започатковується заселення ГЛР (9,1%).

Сельбищний ефект рубежів контрастності підтверджують, також, археологічні знахідки. Згідно яких, найбільш заселеною в цей час була перехідна смуга північного схилу Подільського уступу, яка вирізнялася порівняно високою щільністю поселень і городищ.

Натомість у наступному столітті переважають поселення, що виникли у ГЛР (понад 50% від всіх решти поселень цього часу). Це зумовлено тим, що в середині XIV ст. територія ЗПГ була окупована Польщею. Сюди ринув масовий польсько-німецький потік колоністів. У зв'язку із захопленням земель шляхтою, обезземелена частина місцевого населення переселяється у менш родючі ГЛР, де й засновуються нові поселення. По суті це була втеча селян від непосильної феодалної експлуатації у пошуках вільних земель.

У середині XV ст. виникає ще ряд поселень у цих районах, зумовлене вже татарськими набігами. Вимушене переселення жителів відкритих місцевостей у лісові райони була продиктована можливістю забезпечити себе від татарських загонів, котрим важче було пробиратися по горбистих, суцільно заліснених територіях. Традиція поселятися в лісах або поблизу лісових масивів зберігалася ще впродовж наступних століть.

Цікавим, на наш погляд, є й те, що при заселенні нових територій у ГЛР, як правило – суцільно заліснених, люди, освоюючи ці незаймані ландшафти, перетворювали їх біля своїх жител надаючи їм, при цьому, рис “екотонних угруповань” [12]. Відносно одноманітні природні лісові ландшафти трансформувались в антропогенно-модифіковані з характерною мозаїчною структурою (сільськогосподарські угіддя перемежовувались садами та фрагментами лісових масивів). У багатьох випадках це знаходило своє відображення у топонімах – назвах поселень, досить часто урочищ, місцевостей, які прямо чи опосередковано вказували на геоекотонний характер місцевості (контрастність фізико-географічних умов: природних чи антропогенних).

Значну частку займають, також, поселення цього часу приурочені до природних геоекотонів – передгорбогірних ландшафтів (27,7 %).

Упродовж XIV-XV ст. практично завершується процес заснування поселень. При цьому просторово-часова прив'язка поселень до ГЛР дещо випереджає виникнення населених пунктів у ОЛР. Натомість у наступному столітті, спостерігається зворотна тенденція – зростання частки у ОЛР. Найбільш активно творення у ГЛР відбувалося впродовж цього періоду, і особливо у XIV ст. (55,6%), тоді як у ОЛР уже в наступний період, тобто після 1500 р. (понад 50% новоутворених поселень).

Загалом, на кінець першого періоду (XV ст.) припадає пік виникнення населених пунктів – 71,6%. Щільність поселень на території ЗПГ у цілому, за нашими розрахунками, становила біля 5 поселень на 100 км².

Характерною особливістю першого періоду процесу заселення ЗПГ й заснування поселень було й те, що у багатьох випадках осьовою частиною вздовж якої закладались поселення – були річки. Сельбищне освоєння ландшафтів прирічкових долин мало певні переваги в порівнянні з плакорними місцевостями (більш сприятливі умови для життєдіяльності й розвитку господарства), однак, були практично беззахисні від набігів кочівників. Тому, придолинне сельбищне освоєння в різних ландшафтних районах ЗПГ мало свої особливості: у ГЛР поселення розташовувались близько одне від одного; тоді як у ОЛР – більш розріджено, оскільки, як вже зазначалось вище, були менш захищеними від спустошливих татарських набігів. Така тенденція зберігалась до кінця цього і впродовж наступного століття.

Значний відсоток, який належить “геоекотонним” поселенням (майже третина) дозволяє говорити про те, що цей тип поселень займав важливе місце в системі розселення як на ранньому [4], так і на пізніших історичних етапах. Топоприв’язка багатьох населених пунктів до різних природних геоекотонних смуг знайшла своє топонімічне відображення в ряді назв населених пунктів (деякі з них відомі ще з літописних джерел: Загайполе (тепер Золотий Потік), Підгайчики, та інші). Аналіз семантичної структури цієї групи топонімів дозволив виявити те, що значна частина назв населених пунктів утворена від одного, того чи іншого, спільного кореня за допомогою так званої “префіксації”, яка власне і вказує, певним чином, на їх просторове розташування в межах крайових місцевостей, смуг контакту: рівнинних і горбогірних місцевостей – Підгір’я, Підгірці, Підгірний (2), Загір’я (3), та ін. – всього більше 10; лісових і степових, або лугових місцевостей – Заліски, Залісці, Підліски, Підлісне, Підбір’я, Підсоснів, Підгайці та ін.

Таблиця 1

Розподіл поселень у ландшафтних районах Західно-Подільського горбогір’я за часом заснування (першої згадки)²

Групи населених пунктів	Кількість поселень, що аналізувалась шт %	З них виникли :									Разом по групах, %
		до 1500р	у тому числі в століттях			після 1500 р.	у тому числі в століттях				
			X – XIII	XIV	XV		XVI	XVII	XVII I	XIX-XX	
Опільська лісостепова	<u>102</u> 33,7	<u>79,4</u> 30,7	<u>2,9</u> 27,2	<u>5,9</u> 16,7	<u>70,6</u> 33,2	<u>20,6</u> 53,8	<u>5,9</u> 50,0	<u>1,0</u> 20,0	<u>12,7</u> 65,0	<u>1,0</u> 50,0	<u>100</u> –
Геоекотонна (контактна) ³	<u>85</u> 28,0	<u>89,5</u> 28,8	<u>8,2</u> 63,7	<u>11,8</u> 27,7	<u>65,5</u> 27,2	<u>10,5</u> 23,1	<u>3,5</u> 25,0	<u>2,3</u> 40,0	<u>3,5</u> 15,0	<u>1,2</u> 50,0	<u>100</u> –
Горбогірно-лісова	<u>116</u> 38,3	<u>92,2</u> 40,5	<u>0,9</u> 9,1	<u>17,2</u> 55,6	<u>74,1</u> 39,6	<u>7,8</u> 23,1	<u>2,6</u> 25,0	<u>1,7</u> 40,0	<u>3,5</u> 20,0	<u>0,0</u> 0,0	<u>100</u> –
ЗПГ, всього :	<u>303</u> 100	<u>87,1</u> 100	<u>3,6</u> 100	<u>11,9</u> 100	<u>71,6</u> 100	<u>12,9</u> 100	<u>4,0</u> 100	<u>1,6</u> 100	<u>6,6</u> 100	<u>0,7</u> 100	<u>100</u> –

² Дані поселення складають 58,7% від загальної кількості населених пунктів ЗПГ.

³ До геоекотонних віднесено поселення, що знаходяться у передгорбогірно-лісовій перехідній смузі.

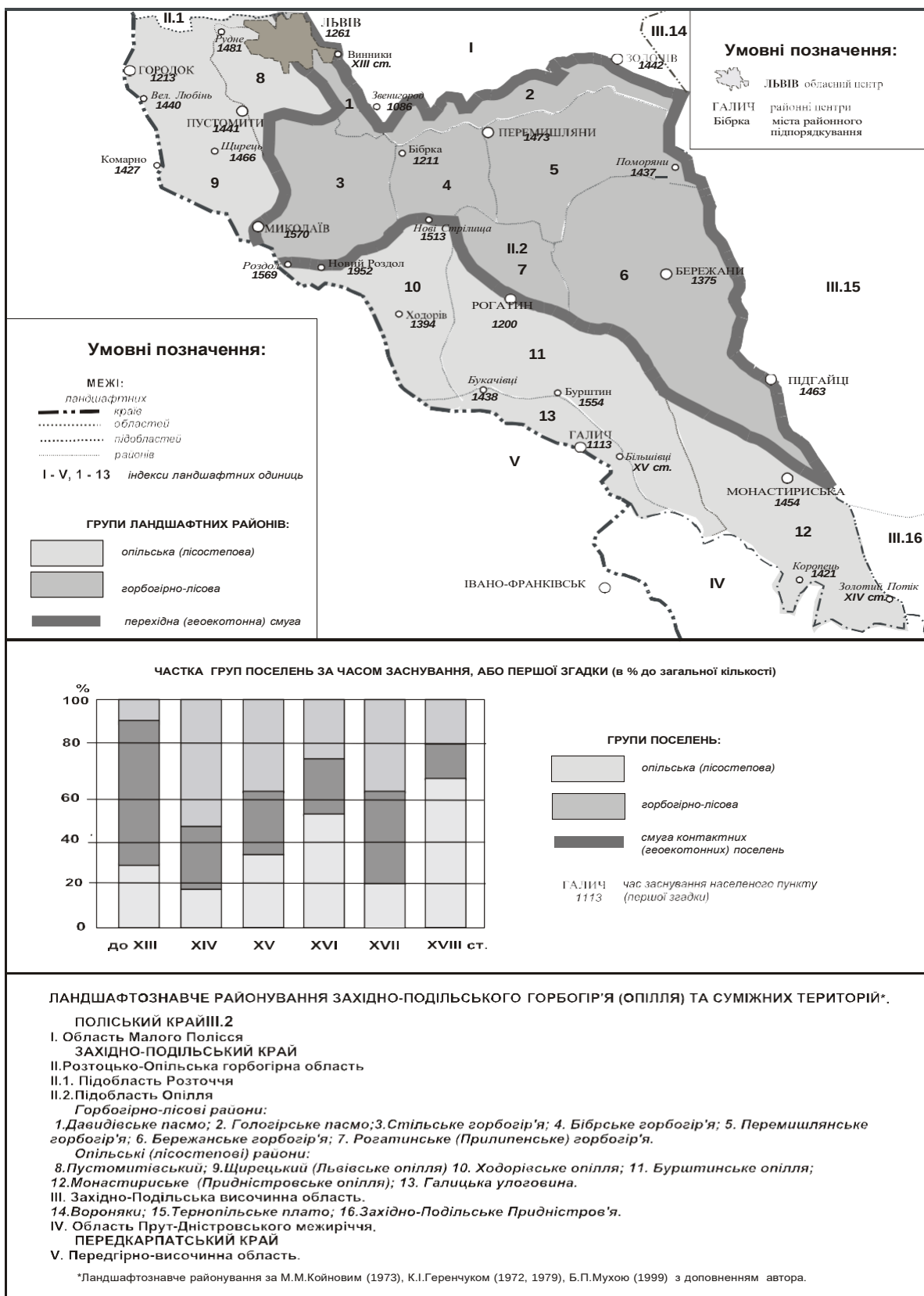

Рис.1. Формування мережі поселень Західно-Подільського горбогір'я.

Найчисельнішу групу топонімів утворюють різновікові назви поселень, в яких відображена їх приуроченість до водно-наземних геоекотонів – Водники, Поплавники, Піддністрияни, Поточани, Ставчани, Поріччя, Устя та ін., – всього біля 20.

Впродовж **II періоду** утворилось всього лиш біля 40 поселень (12,9%). Відчутний спад сільбищної активності в цей період, і особливо в перші два етапи, пов'язаний знову ж таки з татарським чинником. З історичних джерел відомо, що тільки в першій половині XVII ст. Галицькі землі зазнали понад 20 навал кримських татар, зокрема, на м. Галич (з 1590 по 1633 р.р.) було зроблено 29 нападів [9]. Розруха й спустошення супроводжувались голодом та різного роду пошестями, які призводили до масових захворювань та смертності. Свідченням цього є “холерські цвинтарі”, які й дотепер нагадують про трагічні наслідки тих часів. Їх залишки з різних історичних епох частково збереглись у кількох населених пунктах (напр. у с.Черче, неподалік м.Рогатина, с.Стриганці, що на Бережанщині та ін.). З переказів старожилів відомо, що з метою убезпечення себе від масових пошестей, селяни ще з незапам'ятних часів на роздоріжжях, що вели до сіл, ставили хрести, або кам'яні фігури із зображенням святих, які мали охороняти села від хвороб.

Людність поселень відчутно зменшилась. За даними королівських ревізорів, лише в Рогатинському старостві людність більшості сіл становила від 2 до 7 селянських родин. Жителі ряду сіл (Кліщівни, Руди, Солонця, та ін.) і містечок (Підгороддя, Ферліїв – тепер Липівка) були звільнені від сплати податків, “...щоби піддані могли оселяватись” [цит. за 14].

Господарства багатьох поселень настільки руйнувалися, що багато з них так і не змогли досягти свого попереднього рівня розвитку (напр. села Журів, Золотий Потік, Коропець – раніше міста). А отже, розвиток міст і сіл затримувався на декілька десятиліть поспіль. Татарський чинник мав негативне, стримуюче значення як для розвитку поселенської мережі, так і для демографічної ситуації в цілому, аж до 1783 р., допоки Росія не загарбала Кримське ханство.

Поселення, які все ж засновувались в цей час, розташовувались у найбільш придатних для захисту місцевостях по всій території ЗПГ. З початком другого етапу (XVII ст.) пов'язане виникнення дрібних сільськогосподарських поселень, появі яких передувало широке запровадження фільварочного типу господарства польськими землевласниками.

Початок наступного етапу (XVIII ст.) відзначився відчутним зростанням поселенської активності, яка була зумовлена політичними та соціально-економічними факторами. Державна колонізація здійснювалась з метою заселення вільних земель задля залучення їх до господарського життя. Значна кількість поселень (більше десятка) закладається у південно-східній частині ЗПГ (Монастирське опілля), яка виявилась відносно слабо заселеною обширною територією, оскільки тривалий час знаходилась на шляху руху татарських загонів. Одними з першопоселенців були селяни вихідці з Карпатського регіону: Самбірщини, Мазовії, та найбільше – із гірських сіл Солотвинського староства [9].

Поселенська активність цього часу була зумовлена, також, правом засновувати поселення (так звані “слободи” та “волі”) із звільненням першопоселенців від податків на 5-10 років. Такі поселення, здебільшого, закладались у ОЛР і, як правило, успадковували назву села неподалік якого виникали. Так, наприклад, Воля Барташівська (Щирецьке опілля), Більшівцівська й Куکیلницька Слобідки (Бурштинське опілля), Горішня Слобідка (Монастирське опілля), та ін.). Натомість, поодинокі поселення, які засновувались у ГЛР районах, не виступали в ролі “дочірніх”, напр. Велика і Мала Воля

(Стільське горбогір'я).

Цей етап відзначився, також, новою хвилею колонізації краю поляками й німцями. Характерною особливістю колоній заснованих німцями було те, що найчастіше вони були невеликих розмірів і формувались на окраїнах українських поселень (напр. Дорнфельд – в с. Тернопілля та Розенберг – в м. Щирець (Львівське опілля), у селах Добряничі, Кимир (Бібрське горбогір'я) тощо.

Разом із заснуванням нових поселень, почалось активне відновлення старих.

Загалом, попри винятково складну демографічну ситуацію впродовж кількох століть, зумовлену різними факторами, у другій половині XVIII ст. на території ЗПГ була досить висока щільність населення. Згідно розрахунків Копчака С.І. [цит. за 1] в цілому по Галичині вона досягала близько 40 чол. на км².

Впродовж останнього етапу (XIX-XX ст.) виникло всього лиш 2 поселення, що складають 0,7% від всіх поселень, що аналізувались. Одне з них м. Новий Роздол (останнє новозасноване місто на території ЗПГ) виросло завдяки наявності, в місці теперішньої його локалізації, значних покладів сірки, а отже, його виникнення зумовлене вже суто економічними факторами.

Історико-хронологічний аналіз процесу формування мережі поселень протягом історичного минулого свідчить про те, що на початкових етапах переважна більшість поселень закладались у місцях просторового поєднання різних природних комплексів.

Звертає на себе увагу той факт, що до рубежів контрастності – геоекотонів “прив’язана” переважна більшість міст досліджуваного регіону. Так, на межах ландшафтів, або поблизу від них знаходяться 8 (Львів, Городок, Миколаїв, Перемишляни, Золочів, Рогатин, Галич, Підгайці) із 11-ти. Легко помітити, що між ними існує певний кореляційний зв’язок. Більше того, половина з них розташовані у “ландшафтних вузлах” (за термінологією В.М.Петліна [13]) – місцях просторового поєднання кількох різнорідних ландшафтів (напр. Львів, Галич, Миколаїв, Золочів). Це добре узгоджується з висновками Г.І.Швебса [15] про кореляційну відповідність старозаснованих поселень природним системам ГАС⁴ із підпорядкованими їм геоактивними зонами (ГАЗ). А оскільки останні “...характеризуються підвищеною енерго-інформаційною активністю відносно ядер контактуючих ландшафтів” [8], то перспективним, на нашу думку, бачиться поглиблене дослідження не лише закономірностей просторового розташування населених пунктів у ландшафтному просторі, але й їх зв’язку з природним системам ГАС, бо з останніми (особливо в їх пересіканні) пов’язані прямі інформаційно-польові (ІП) впливи не лише на речовину, але й людей [15].

Зрозуміло, що результативність такого роду досліджень можлива лише за умови плідної співпраці науковців із різних галузей знань, розробок нових концептуальних підходів тощо.

Отже, сучасна просторова організація мережі розселення ЗПГ є результатом тривалого історичного процесу заселення території. Вона формувалася під впливом природних, соціально-економічних і політичних умов, які на різних етапах історичного минулого накладали свій відбиток на особливості розміщення, величину поселень та визначали їх тип розвитку (екстенсивний чи інтенсивний). Поселенська активність на теренах ЗПГ, як свідчать результати досліджень, була досить мінлива в часі – за етапами її зростання настають періоди спаду, що детермінувалося кількома чинниками, і в першу чергу - політичними та соціально-економічними. Впродовж історичного минулого вони підсилювали, або послаблювали процеси розселення. Спустошливі набіги кочівників

⁴ ГАС – геоактивні структури

перемежувалися періодами “примирення”, але у сприйнятті людьми відкритих місцевостей тривалий час залишався елемент небезпеки.

1. Балабушевич Т.А. Аграрна історія Галичини другої половини XVIII століття. -К.: Наук. думка, 1993. – С.27.
2. Геренчук К. И. Область Расточья и Ополя // Физико-географическое районирование Украинской ССР. –К.: Изд-во КГУ, 1968. - С.173-187. 3. Геренчук К.И. Опыт определения границ природных комплексов. //Географ. сборник. Вып. 6. –Львов, 1961. –С.11. 4. Дем'янчук П.М. Історико-ландшафтний аналіз впливу природних умов на заселення Західно-Подільського горбогір'я від найдавніших часів до епохи середньовіччя. //Наук. записки ТДПУ. Серія: Географія., № 1 (7), 2003. –С.9-14. 5. Дітчук І.Л. Історико-географічні особливості формування поселенської мережі гірських районів Українських Карпат. //Наук. записки ТДПУ. Серія: Географія, №2, 1998. – С.3-9. 6. Воропай Л.И., Куница М.М. Селитебные геосистемы физико-географических районов Подолии. -Черновцы, Изд-во ЧГУ, 1982. –С.22. 7. Денисюк Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України. –Вінниця: Арбат, 1998. -292с. 8. Іванов Є. Особливості енерго-інформаційної структури регіональних ландшафтних комплексів. //Наук. вісник ЛНУ. Вип. VII. “Експериментальна еніологія”. (Матер. III міжнар. наради). –Львів, 2002. -С. 186-189. 9. Історія міст і сіл Української РСР. Івано- Франківська область. –К.: ПАН УРСР, 1971; Львівська область. –К.: ПАН УРСР, 1968; Тернопільська область. –К.: ПАН УРСР, 1973. 10. Круль В., Іфтодій І. Дослідження процесів заселення території адміністративного району. //Еколого-географічні та географо-краєзнавчі дослідження Карпато-Подільського регіону. Навч. метод. посібн. (відп. ред. Я.Жупанський). -Чернівці: Рута, 1998. -С.25-36. 11. Куница М.Н. Природно- территориальные комплексы и расселение населения: анализ пространственных и временных взаимосвязей. (Автореф. дисс. на соиск. научн. степ. канд. географ. наук). -К., 1986. –19с. 12. Одум Ю. Основы экологии. – М.: Мир, 1975. -С.151. 13. Петлін В.М. Структурна орієнтація ландшафтознавства як основа його подальшого розвитку. //Ландшафт як інтегруюча концепція XXI сторіччя. (Зб. наук. праць). -К., 1999. -С.75-77. 14. Сіреджук П. Рогатин і Рогатинське староство в 1629 році. //Рогатинська земля: історія і сучасність. (Матер. II наук. конф. Рогатин, 26-27 березня 1999р.). –Львів: Вид. центр ЛНУ, 2001. –С.25-29. 15. Швебс Г.И. Введение в эниологию. Кн.1. Эниоземлеведение. -Одесса, 2000. -С. 113-171.

Examine at peculiarity settling Western-Podillya hills (Opilla) at space-times measuring and fix locate and role transitional landscape stripe (geographical ecotones) locality in this process.